

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 28 maja 1998 r.

Nr 64

TREŚĆ:

Poz.:

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

- 413** — z dnia 14 maja 1998 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia przedsiębiorstw państwowych oraz jednoosobowych spółek Skarbu Państwa o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa 2505

OBWIESZCZENIA:

- 414** — Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 lutego 1998 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o pomocy społecznej 2505
- 415** — Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 kwietnia 1998 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie komisji lekarskich i komisji poborowych, wynagradzania za udział w ich pracy oraz odpłatności za badania specjalistyczne 2522

413

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 14 maja 1998 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia przedsiębiorstw państwowych oraz jednoosobowych spółek Skarbu Państwa o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa.

Na podstawie art. 1a ust. 1 i 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 118, poz. 561 i Nr 156, poz. 775 oraz z 1997 r. Nr 32, poz. 184, Nr 98, poz. 603, Nr 106, poz. 673, Nr 121, poz. 770, Nr 137, poz. 926 i Nr 141, poz. 945) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 września 1997 r. w sprawie określenia przedsię-

biorstw państwowych oraz jednoosobowych spółek Skarbu Państwa o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz. U. Nr 126, poz. 806) w załączniku nr 2 skreśla się pozycję 7.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Buzek*

414

OBWIESZCZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SOCJALNEJ

z dnia 26 lutego 1998 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o pomocy społecznej.

1. Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. Nr 100, poz. 459) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 87, poz. 506) z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 1 sierpnia 1992 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 321),
— ujętych w obwieszczeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 4 stycznia 1993 r. w sprawie ogłosze-

nia jednolitego tekstu ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 13, poz. 60),

- 2) obwieszczeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 maja 1994 r. o utracie mocy obowiązującej art. 32 ust. 5 zdanie drugie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 62, poz. 265),

- 3) ustawą z dnia 14 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. Nr 100, poz. 459 i Nr 147, poz. 687),

- 4) ustawą z dnia 6 grudnia 1996 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 147, poz. 687),
 - 5) ustawą z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153),
 - 6) ustawą z dnia 20 czerwca 1997 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 661),
 - 7) ustawą z dnia 27 czerwca 1997 r. o zmianie ustawy o zasiłkach rodzinnych i pielęgnacyjnych oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 93, poz. 569)
- oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 56 ust. 1, art. 57 i 58 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 87, poz. 506), które stanowią:

Art. 56. „1. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie, nie dłużej jednak niż przez okres miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy, obowiązują przepisy dotychczasowe, jeżeli nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.”

„Art. 57. W ustawie z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267, z 1984 r. Nr 52, poz. 268 i 270, z 1986 r. Nr 1, poz. 1, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 i 192 oraz z 1990 r. Nr 10, poz. 58 i 61, Nr 36, poz. 206 i Nr 66, poz. 390) w art. 48 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

«3. Osobie przebywającej w domu pomocy społecznej dodatek pielęgnacyjny nie przysługuje.»

Art. 58. W ustawie z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 34, poz. 198 i Nr 43, poz. 253) w art. 8:

a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1,

b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

«2. Zakładanie i utrzymanie żłobków należy do zadań własnych gminy».”;

- 2) art. 2, 3, 5 i 6 ustawy z dnia 1 sierpnia 1992 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 321), które stanowią:

„Art. 2. W ustawie z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników

i ich rodzin (Dz. U. z 1982 r. Nr 40, poz. 267, z 1984 r. Nr 52, poz. 268 i 270, z 1986 r. Nr 1, poz. 1, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 i 192, z 1990 r. Nr 10, poz. 58 i 61, Nr 36, poz. 206, Nr 66, poz. 390 i Nr 87, poz. 506, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 80, poz. 350 i Nr 94, poz. 422 oraz z 1992 r. Nr 21, poz. 84) w art. 52 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

«2. W razie poniesienia kosztów pogrzebu przez inną osobę niż wymieniona w ust. 1, dom pomocy społecznej lub gminę, zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości udokumentowanych kosztów pogrzebu, nie więcej jednak niż w wysokości określonej w ust. 1.»

Art. 3. Minister Pracy i Polityki Socjalnej wyda przepisy, o których mowa w art. 35 ust. 4 pkt 2 ustawy określonej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.”

„Art. 5. Zadania wymienione w art. 11 pkt 1—3 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 87, poz. 506) pozostają zadaniami zleconymi gminy do dnia 31 grudnia 1992 r.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisu art. 1 pkt 4, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1993 r.”;

- 3) obwieszczenia Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 maja 1994 r. o utracie mocy obowiązującej art. 32 ust. 5 zdanie drugie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 62, poz. 265), które stanowi:

„ogłaszam utratę mocy obowiązującej art. 32 ust. 5 zdanie drugie ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1993 r. Nr 13, poz. 60)”;

- 4) art. 3—6 i 8 ustawy z dnia 14 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. Nr 100, poz. 459 i Nr 147, poz. 687), które stanowią:

„Art. 3. 1. Kryteria określone w art. 4 ustawy, o której mowa w art. 1, stosuje się do czasu określenia, w drodze rozporządzenia, przez Radę Ministrów kryteriów i wysokości świadczeń z pomocy społecznej z wykorzystaniem wyników badań kosztów utrzymania i minimum socjalnego.

2. Realizacja zadania, o którym mowa w ust. 1, następuje w okresie nie dłuższym niż 2 lata od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 4. Osoby otrzymujące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy:

- 1) zasiłek stały wyrównawczy na podstawie art. 27 ust. 1 w związku z art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy, o której mowa w art. 1, zachowują do niego prawo do dnia 31 grudnia 1997 r. w wysokości przysługującej

- jącej przed dniem 14 września 1996 r., chyba że dochód na osobę w rodzinie przekroczy wysokość najniższej emerytury,
- 2) zasiłek stały na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1, zachowują do niego prawo do dnia 31 grudnia 1998 r. w wysokości ustalonej niniejszą ustawą, chyba że nie spełniają kryteriów przewidzianych w art. 27 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1, obowiązującej przed dniem 14 września 1996 r.,
- 3) zasiłek okresowy na podstawie art. 31 ustawy, o której mowa w art. 1, zachowują do niego prawo do końca okresu, na który wydana została decyzja, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 1996 r.
- Art. 5. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy nie spełniają warunków określonych w art. 51a ustawy, o której mowa w art. 1, są obowiązane do uzupełnienia kwalifikacji w okresie 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.
- Art. 6. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie, o której mowa w art. 1, zachowują moc przepisy dotychczasowe, jeżeli nie są sprzeczne z tą ustawą."
- „Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z tym że art. 46 ust. 8 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu ustalonym niniejszą ustawą wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r.”;
- 5) art. 10 ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 147, poz. 687), który stanowi:
- „Art. 10. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu ogłoszenia, z tym że:
- 1) art. 23 ust. 1 pkt 2, ust. 2 i 4, art. 25 ust. 11 i 12, art. 27 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz art. 40 pkt 1 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, wchodzi w życie pierwszego dnia siódmego miesiąca następującego po dniu ogłoszenia,
 - 2) art. 25 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 lit. a) ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, wchodzi w życie pierwszego dnia czwartego miesiąca następującego po dniu ogłoszenia,
 - 3) art. 2 wchodzi w życie z dniem ogłoszenia,
 - 4) art. 3 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r.,
- 6) art. 4 z wyłączeniem pkt 8 lit. c), pkt 10 i pkt 14 lit. a) oraz art. 7 wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 14 września 1996 r.,
- 6) art. 6 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r.”;
- 6) art. 172 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153), który stanowi:
- „Art. 172. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r., z wyjątkiem art. 167 i 168, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;
- 7) art. 26 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 661), który stanowi:
- „Art. 26. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów art. 63—63c ustawy nowelizowanej w art. 1 oraz art. 18—21 ustawy, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r.”;
- 8) art. 5 i 9 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o zmianie ustawy o zasiłkach rodzinnych i pielęgnacyjnych oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 93, poz. 569), które stanowią:
- „Art. 5. 1. Przepisy ustawy, o której mowa w art. 3, mają zastosowanie do osób, które przed jej wejściem w życie spełniały warunki określone w niniejszej ustawie, chociażby uzyskały w tej sprawie decyzję odmowną, jeżeli wystąpiły z wnioskiem o przyznanie świadczenia lub o opłacenie składki na ubezpieczenie społeczne w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy.
2. Termin 30 dni, o którym mowa w art. 31 ust. 4a ustawy, o której mowa w art. 3, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dotyczy osób, o których mowa w ust. 1.
 3. W przypadku gdy w okresie od 1 stycznia 1997 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy osobom, o których mowa w ust. 1, przyznany został zasiłek okresowy na podstawie art. 31 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 3, kwoty przyznanego zasiłku zalicza się na poczet gwarantowanego zasiłku okresowego i nie dokonuje wyrównania.”
- „Art. 9. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 1997 r., z wyjątkiem art. 13 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 oraz ust. 1a ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r., oraz z wyjątkiem art. 3, art. 4, art. 5 i art. 6 ust. 2, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia ustawy.”

3. Podany w załączniku do obwieszczenia jednolity tekst ustawy nie obejmuje zmian właściwości ministrów, wynikających z wprowadzenia działów administracji rządowej i ich klasyfikacji — ustawą z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej

(Dz. U. Nr 141, poz. 943), która wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 1999 r.

Minister Pracy i Polityki Socjalnej: *L. Komorowski*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 lutego 1998 r. (poz. 414)

USTAWA

z dnia 29 listopada 1990 r.

o pomocy społecznej.

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

Rozdział 1

Zasady ogólne i zakres podmiotowy ustawy

Art. 1. 1. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

2.¹⁾ Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie z organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

3. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współudziału w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Art. 2. 1. Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

2. Celem pomocy społecznej jest także zapobieganie powstawaniu sytuacji określonych w art. 1 ust. 1.

3. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Świadczenie pomocy społecznej powinno służyć również umacnianiu rodziny.

¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. Nr 100, poz. 459), która weszła w życie z dniem 14 września 1996 r.

4. Potrzeby osoby i rodziny korzystającej z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i możliwościom pomocy społecznej.

Art. 2a.²⁾ 1. Ilekroć w dalszych przepisach ustawy jest mowa o:

1) rodzinie — oznacza to osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku wspólnie zamieszkujące i gospodarujące,

1a)³⁾ osobie samotnie wychowującej dziecko — oznacza to osobę gospodarującą z dzieckiem pozostającym pod jej opieką i na jej wyłącznym utrzymaniu, nawet jeśli otrzymuje alimenty,

2)⁴⁾ dochodzie rodziny — oznacza to sumę miesięcznych dochodów osób w rodzinie z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, pomniejszoną o miesięczne obciążenia podatkiem dochodowym od osób fizycznych oraz o kwotę wysokości alimentów świadczonych przez osoby w rodzinie na rzecz innych osób; do dochodów nie wlicza się jednorazowych pieniężnych świadczeń socjalnych oraz świadczeń w naturze, a także różnice między kwotą zasiłku rodzinnego przyznanej na trzecie i dalsze dzieci a kwotą tego zasiłku przyznanej na pierwsze i drugie dziecko; w odniesieniu do osób prowadzących działalność gospodarczą oraz osób z nimi współpracujących za dochód przyjmuje się wysokość podaną w oświadczeniu, nie niższą jednak niż zadeklarowana przez te osoby kwota dochodu stanowiącego podstawę

²⁾ Dodany przez art. 1 pkt 2 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁾ Dodany przez art. 3 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o zmianie ustawy o zasiłkach rodzinnych i pielęgnacyjnych oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 93, poz. 569), która weszła w życie z dniem 1 września 1997 r., z tym że art. 3 wszedł w życie z dniem 8 sierpnia 1997 r. (art. 9 tej ustawy).

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 147, poz. 687), który wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy) oraz przez art. 3 pkt 1 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 3.

wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, a jeżeli osoby nie podlegają ubezpieczeniu społecznemu — nie niższą od kwoty najniższej podstawy wymiaru składek obowiązujących osoby ubezpieczone na podstawie odrębnych przepisów,

- 2a)⁵⁾ dochodzie na osobę w rodzinie lub kryterium dochodowym na osobę w rodzinie — oznacza to dochód rodziny podzielony przez liczbę osób w tej rodzinie lub sumę składników, o których mowa w art. 4 ust. 1, ustalonych zgodnie z wiekiem osób w tej rodzinie, podzieloną przez liczbę osób w rodzinie,
- 3) niepełnosprawności — oznacza to stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji,
- 4)⁶⁾ całkowitej niezdolności do pracy — oznacza to całkowitą niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin oraz stopień znaczny lub umiarkowany niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- 4a)⁷⁾ niezdolność do pracy z tytułu wieku — oznacza to ukończone 60 lat przez kobiety i 65 lat przez mężczyznę,
- 5) sieroctwie — oznacza to sieroctwo biologiczne lub społeczne,
- 6) świadczeniu nienależnie pobranym — oznacza to świadczenie pieniężne uzyskane na podstawie przedstawionych nieprawdziwych informacji w dokumentach oraz niepoinformowania o zmianie sytuacji materialnej lub osobistej,
- 7)⁸⁾ jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej — oznacza to wojewódzkie zespoły pomocy społecznej, ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, w tym specjalistyczne, placówki specjalistycznego poradnictwa socjalnego, ośrodki wsparcia,
- 8) ośrodkach wsparcia — oznacza to środowiskowe formy pomocy półstacjonarnej służące utrzymaniu osoby w jej naturalnym środowisku i przeciwdziałaniu instytucjonalizacji, a w szczególności: środowiskowe domy samopomocy, dzienne domy pomocy, noclegownie, ośrodki opiekuńcze,
- 9)⁹⁾ mieszkaniu chronionym — oznacza to mieszkanie przeznaczone przede wszystkim dla osób z zabu-

zreniami psychicznymi opuszczających na stałe lub okresowo dom pomocy społecznej, w tym specjalistyczny, które podejmują samodzielnie egzystencję wymagającą jednak wsparcia ze strony pomocy społecznej,

- 10)¹⁰⁾ specjalistycznym domu pomocy społecznej — oznacza to ośrodek o zasięgu krajowym dla osób wymagających rehabilitacji zdrowotnej lub społecznej, świadczący usługi okresowo.

2.¹¹⁾ Na użytek ustawy przyjmuje się, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód miesięczny w wysokości 125 zł. Dochody uzyskiwane przez rodzinę z gospodarstwa rolnego oraz ze źródeł pozarolniczych sumuje się.

Art. 2b.²⁾ Prawo do świadczeń pomocy społecznej przysługuje osobom posiadającym obywatelstwo polskie zamieszkującym i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemcom zamieszkującym i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej posiadającym zezwolenie na pobyt stały lub status uchodźcy, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej.

Art. 3. Pomocy społecznej na zasadach określonych w ustawie udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa,
- 2) sieroctwa,
- 3) bezdomności,
- 4) potrzeby ochrony macierzyństwa,
- 5) bezrobocia,
- 6)¹²⁾ niepełnosprawności,
- 7) długotrwałej choroby,
- 8) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- 9) alkoholizmu lub narkomanii,
- 10) trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- 11) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Art. 4.^{13)1.} Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, któ-

⁵⁾ Dodany przez art. 4 pkt 1 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 1 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁷⁾ Dodany przez art. 3 pkt 1 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 1 lit. e) ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁹⁾ Dodany przez art. 4 pkt 1 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy) oraz w brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 1 lit. f) ustawy wymienionej w przypisie 3.

¹⁰⁾ Dodany przez art. 3 pkt 1 lit. g) ustawy wymienionej w przypisie 3.

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 1 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 3 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 4 ustawy wymienionej w przypisie 1.

rych dochód na osobę w rodzinie, z zastrzeżeniem art. 27a, nie przekracza:

- 1) na osobę samotnie gospodarującą — 275 zł,
 - 2) na pierwszą osobę w rodzinie — 250 zł,
 - 3) na drugą i dalsze osoby w rodzinie powyżej 15 lat — 175 zł,
 - 4) na każdą osobę w rodzinie poniżej 15 lat — 125 zł,
- przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z okoliczności wymienionych w art. 3 pkt 2—11.

2. Kwoty, o których mowa w ust. 1, podlegają waloryzacji zgodnie z zasadami określonymi w art. 35a.

Art. 5.¹⁴⁾ Osobom i rodzinom, które nie spełniają warunku określonego w art. 4 ust. 1, w szczególności uzasadnionych przypadkach może być przyznana pomoc pieniężna lub w naturze pod warunkiem zwrotu części lub całości wydatków na zasadach określonych w art. 34 i 41.

Art. 6. 1. Ograniczenie świadczeń pomocy społecznej do niezbędnego minimum lub odmowa ich przyznania może nastąpić w razie stwierdzenia marnotrawstwa przyznanych świadczeń, ich celowego niszczenia bądź też marnotrawstwa własnych zasobów materialnych.

1a.¹⁵⁾ Brak współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji, a także nie uzasadniona odmowa podjęcia pracy przez osobę bezrobotną, mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Zakres i formy współdziałania określa kierownik ośrodka pomocy społecznej lub upoważniony przez niego pracownik socjalny.

2. Odmowa bądź ograniczenie rozmiaru świadczeń pomocy społecznej nie powinny prowadzić do pogorszenia sytuacji osób będących na utrzymaniu danej osoby.

3.¹⁶⁾ W uzasadnionych przypadkach, a w szczególności korzystania ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w sposób niezgodny z przeznaczeniem, kierownik ośrodka pomocy społecznej może przyznać je w formie niepieniężnej.

Art. 7. (skreślony)^{17).}

Rozdział 2

Zadania pomocy społecznej

Art. 8. Zadania w zakresie pomocy społecznej obejmują w szczególności:

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1992 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 321), która weszła w życie z dniem 27 września 1992 r., oraz przez art. 1 pkt 5 ustawy wymienionej w przypisie 1.
¹⁵⁾ Dodany przez art. 1 pkt 6 ustawy wymienionej w przypisie 1.
¹⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 3 ustawy wymienionej w przypisie 14.
¹⁷⁾ Przez art. 1 pkt 7 ustawy wymienionej w przypisie 1.

- 1) tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- 2) analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- 3) przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- 4) pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,
- 5) pracę socjalną, rozumianą jako działalność zawodową, skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Art. 9. 1. Obowiązek wykonania zadań pomocy społecznej spoczywa na gminie oraz na administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawami.

2. Gmina, obowiązana zgodnie z przepisami ustawy do wykonywania zadań pomocy społecznej, nie może odmówić pomocy osobie potrzebującej, pomimo istniejącego obowiązku osób fizycznych lub osób prawnych do zaspokajania jej niezbędnych potrzeb życiowych.

Art. 10. 1. Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej, realizowanych przez gminy, należą:

- 1)¹⁸⁾ prowadzenie domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia o zasięgu lokalnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- 2)¹⁹⁾ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i specjalnych celowych,
- 3)²⁰⁾ przyznawanie pomocy rzeczowej,
- 3a)²¹⁾ przyznawanie pomocy w naturze na ekonomiczne usamodzielnienie,
- 3b)²¹⁾ przyznawanie i wypłacanie zasiłków i pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie,
- 4) inne zadania z zakresu pomocy społecznej wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy.

¹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 lit. a) tiret pierwsze ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz przez art. 4 pkt 2 lit. a) tiret pierwsze ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

¹⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 lit. a) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz art. 4 pkt 2 lit. a) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

²⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 lit. a) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 1.

²¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 4 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 14, z tym że przepis ten wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1993 r. (art. 6 tej ustawy) oraz w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 lit. a) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 1.

2. Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym, realizowanych przez gminy, należy:

- 1)²²⁾ udzielanie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- 2)²³⁾ świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania,
- 3)²⁴⁾ pokrywanie wydatków na świadczenia zdrowotne,
- 3a)²⁵⁾ udzielanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- 4)²⁶⁾ praca socjalna,
- 5)²⁶⁾ sprawienie pogrzebu,
- 6) zapewnienie środków na wynagrodzenia dla pracowników i warunków realizacji zadań wymienionych w pkt 1—5 i w ust. 1.

Art. 11.²⁷⁾ Zadania zlecone gminie obejmują:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, renty socjalnej, przysługujących dodatków do świadczeń,
- 2)²⁸⁾ przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, gwarantowanych okresowych i specjalnych okresowych,
- 2a)²⁹⁾ opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne za osoby, o których mowa w art. 27 ust. 1 oraz w art. 31 ust. 4a,
- 3) przyznawanie i wypłacanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej,
- 4) przyznawanie zasiłku celowego w formie biletu kredytowanego,

²²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 lit. b) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 1.

²³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 4 lit. b) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 14, z tym że przepis ten wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1993 r. (art. 6 tej ustawy), oraz przez art. 1 pkt 8 lit. b) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 1 i art. 4 pkt 2 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

²⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 lit. b) tiret pierwsze ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁵⁾ Dodany przez art. 1 pkt 4 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 14, z tym że przepis ten wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1993 r. (art. 6 tej ustawy), oraz w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 lit. b) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 lit. b) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 9 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 3 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

²⁹⁾ Dodany przez art. 4 pkt 3 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

5) świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych, przysługujących na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,

- 6) organizowanie i prowadzenie środowiskowych domów samopomocy,
- 7) zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej bądź innych ustaw, mających na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin po zapewnieniu odpowiednich środków,
- 8) utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej i zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników realizujących zadania określone w pkt 1—7.

Art. 12.²⁷⁾ Do zadań wojewody w zakresie pomocy społecznej należy w szczególności:

- 1) sporządzanie bilansu potrzeb i środków w zakresie pomocy społecznej we współpracy z gminami,
- 2) ustalanie sposobu realizacji zadań zleconych,
- 3) organizowanie specjalistycznego poradnictwa socjalnego i nadzór nad nim,
- 4) opracowywanie i wdrażanie celowych programów służących realizacji zadań pomocy społecznej,
- 5)³⁰⁾ organizowanie i finansowanie domów pomocy społecznej i środowiskowych domów samopomocy o zasięgu ponadlokalnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki; wojewoda może prowadzić specjalistyczne domy pomocy społecznej,
- 6)³¹⁾ wdrażanie obowiązującego standardu świadczeń w domach pomocy społecznej, w tym specjalistycznych, prowadzonych przez wojewodę,
- 7)³²⁾ sprawowanie fachowego nadzoru nad wymaganym standardem usług socjalnych oraz odpowiednim poziomem fachowym kadr w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, niezależnie od podmiotu prowadzącego,
- 8) organizowanie kształcenia i doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej,
- 9)³³⁾ wydawanie i cofanie zezwoleń na prowadzenie domów pomocy społecznej, w tym specjalistycznych, oraz prowadzenie rejestru domów pomocy społecznej, w tym specjalistycznych,
- 10) wspieranie, w tym finansowe, w miarę posiadanych środków, organizacji społecznych, Kościoła Katolickiego, innych kościołów, związków wyzna-

³⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 2 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 3.

³¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 2 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 3.

³²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 2 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 3.

³³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 2 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 3.

niowych, fundacji, stowarzyszeń, pracodawców oraz osób fizycznych i prawnych w zakresie realizowanych przez nich zadań pomocy społecznej,

- 11) zlecenie, w drodze umowy, podmiotom, o których mowa w pkt 10, zadań z zakresu pomocy społecznej,
- 12) koordynowanie działań w zakresie integracji ze społeczeństwem osób posiadających status uchodźcy.

DZIAŁ II

Zasady udzielania świadczeń

Rozdział 1

Świadczenia pomocy społecznej

Art. 13. Gmina powinna udzielić schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania osobie tego pozbawionej.

Art. 14. 1. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego.

2. Schronienia udziela się w noclegowniach, domach dla bezdomnych i innych miejscach.

Art. 15. Przyznanie niezbędnego ubrania następuje przez dostarczenie osobie potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku.

Art. 16. 1. Pomoc w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić.

2. Pomoc, o której mowa w ust. 1, może być świadczeniem doraźnym bądź okresowym.

3.³⁴⁾ Pomoc, o której mowa w ust. 1, przyznana dzieciom i młodzieży w okresie nauki w szkole może być realizowana w formie zakupu posiłków.

Art. 17. 1. Osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych.

2. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić.

Art. 18. 1.³⁵⁾ Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

2. Gmina, przyznając pomoc w formie usług opiekuńczych, ustala ich zakres.

3.³⁶⁾ Gmina określa, w drodze uchwały, szczegółowe zasady przyznawania i odpłatności za usługi opie-

kuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z zastrzeżeniem ust. 5, oraz szczegółowe zasady częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

4.³⁶⁾ Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem.

5.³⁶⁾ Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, a w stosunku do usług, o których mowa w art. 11 pkt 5, kwalifikacje osób świadczących te usługi oraz zasady i tryb ustalania oraz pobierania opłat, jak również warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat.

Art. 19. 1.³⁷⁾ W razie niemożności zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, osoba potrzebująca opieki bądź jej przedstawiciel ustawowy może ubiegać się o umieszczenie w domu pomocy społecznej.

2.³⁸⁾ Do domów pomocy społecznej, w tym specjalistycznych, mogą być kierowane osoby, które z uwagi na wiek, sytuację życiową, warunki rodzinne, mieszkaniowe, materialne kwalifikują się do korzystania z tej formy pomocy. Do domów pomocy społecznej, w tym specjalistycznych, są kierowane również osoby przewlekle chore, których stan zdrowia nie wymaga leczenia szpitalnego, natomiast uzasadnia potrzebę stałej opieki.

3.³⁹⁾ Podjęcie z urzędu lub na wniosek innej osoby działań w sprawie umieszczenia w domu pomocy społecznej, w tym specjalistycznym, może nastąpić wyłącznie za zgodą osoby potrzebującej pomocy lub jej przedstawiciela ustawowego. Jeżeli osoba potrzebująca pomocy lub jej przedstawiciel ustawowy nie wyrażają zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej, w tym specjalistycznym, albo po umieszczeniu wycofają swoją zgodę, ośrodek lub dom pomocy społecznej, w tym specjalistyczny, zawiadamia o tym właściwy sąd opiekuńczy albo prokuratora, jeżeli osoba taka nie ma przedstawiciela ustawowego lub opiekuna.

Art. 20.⁴⁰⁾ 1. Dom pomocy społecznej, w tym specjalistyczny, zapewnia całodobową opiekę oraz zaspokaja niezbędne potrzeby bytowe, zdrowotne, edukacyjne, społeczne i religijne na poziomie obowiązującego standardu.

2. Domy pomocy społecznej, w tym specjalistyczne, prowadzone i finansowane przez wojewodę, które

³⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 12 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 3 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 3.

³⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 3 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁴⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 13 ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz przez art. 3 pkt 4 lit. a) i b) ustawy wymienionej w przypisie 3.

³⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 10 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 11 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 11 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

nie osiągają obowiązującego standardu, są obowiązane do opracowania i realizacji programu naprawczego najpóźniej w ciągu 10 lat.

3. Wydatki związane z zapewnieniem całodobowej opieki mieszkańcom oraz zaspokajaniem ich niezbędnych potrzeb bytowych i społecznych w całości pokrywa dom pomocy społecznej, w tym specjalistyczny; wydatki związane z zaspokajaniem potrzeb zdrowotnych dom pokrywa na poziomie kosztów uwzględniających uprawnienia mieszkańców, wynikające z odrębnych przepisów.

4. Wojewoda wydaje zezwolenie na prowadzenie domu pomocy społecznej, w tym specjalistycznego, oraz prowadzi wojewódzki rejestr tych domów, podawany do publicznej wiadomości.

5. Wojewoda może cofnąć zezwolenie na prowadzenie domu pomocy społecznej, w tym specjalistycznego, i wykreślić go z rejestru, jeżeli świadczone usługi są na poziomie niższym niż obowiązujący standard.

6. Do prowadzenia domów pomocy społecznej, w tym specjalistycznych, nie mają zastosowania przepisy o działalności gospodarczej.

7. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) typy domów pomocy społecznej, w tym specjalistycznych, oraz sposób ich funkcjonowania,
- 2) standard obowiązujących podstawowych usług świadczonych przez domy pomocy społecznej, w tym specjalistyczne, oraz tryb postępowania przy egzekwowaniu obowiązujących standardów, podmioty kontrolujące i środki kontroli,
- 3) szczegółowe zasady, sposób i tryb postępowania w sprawach dotyczących wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie domów pomocy społecznej, w tym specjalistycznych, przez inne niż administracja rządowa podmioty, dokumenty wymagane do uzyskania zezwolenia oraz wzory tych dokumentów,
- 4) tryb kierowania osób ubiegających się o miejsce w domu pomocy społecznej, w tym specjalistycznym.

8. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej określi, w drodze rozporządzenia, poziom obowiązujących świadczeń zdrowotnych w domach pomocy społecznej, w tym specjalistycznych, uwzględniający uprawnienia osób do opieki zdrowotnej wynikające z odrębnych przepisów.

Art. 21.⁴¹⁾ 1.⁴²⁾ Usługi opiekuńcze mogą być również świadczone w ośrodkach wsparcia oraz domach pomocy społecznej, w tym mieszkanie chronione.

⁴¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 13 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 4 ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

2. Ośrodki wsparcia zapewniają całodzienny pobyt, podstawowe świadczenia opiekuńcze, rekreacyjno-kulturalne oraz edukacyjne, a także posiłki w czasie pobytu. W ośrodkach tych może być prowadzona działalność rehabilitacyjna.

Art. 22.⁴³⁾ 1.⁴⁴⁾ Osobom, które nie podlegają przepisom o ubezpieczeniu społecznym lub o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, może zostać przyznana pomoc finansowa na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne w publicznych zakładach opieki zdrowotnej, jeżeli spełniają kryterium dochodowe określone w art. 4 ust. 1. Pomoc ta może zostać przyznana również członkom rodzin tych osób, jeżeli pozostają na ich wyłącznym utrzymaniu.

2.⁴⁴⁾ Osobom, o których mowa w ust. 1, przysługują świadczenia zdrowotne na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

3. Przyznanie pomocy, o której mowa w ust. 1, nie wyklucza przyznania zasiłku celowego na pokrycie kosztów leczenia.

Art. 23. 1.⁴⁵⁾ Osobom i rodzinom udziela się pomocy w postaci pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego i psychologicznego.

2. Osobom i rodzinom może zostać również udzielona pomoc w załatwieniu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych oraz w utrzymaniu kontaktów z otoczeniem.

3.⁴⁶⁾ Osobom i rodzinom, które spełniają warunki określone w art. 3, może zostać udzielona pomoc, o której mowa w ust. 1, bez względu na kryterium dochodowe określone w art. 4 ust. 1.

Art. 24. 1. Gmina może udzielać pomocy mającej na celu ekonomiczne usamodzielnienie osoby lub rodziny. Świadczenia w celu ekonomicznego usamodzielnienia mogą być przyznawane w naturze lub w formie pieniężnej.

2. Pomoc w naturze w celu ekonomicznego usamodzielnienia polega na udostępnieniu maszyn i narzędzi pracy stwarzających możliwość zorganizowania własnego warsztatu pracy oraz urządzeń ułatwiających niepełnosprawnym pracę. Przedmioty te i urządzenia są udostępniane na podstawie umowy użyczenia, do której mają odpowiednie zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego.

3. Świadczenia pieniężne w celu ekonomicznego usamodzielnienia mogą być przyznawane w formie

⁴³⁾ Traci moc na podstawie art. 170 pkt 19 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153), która wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r., — w zakresie uregulowanym tą ustawą.

⁴⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 14 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 15 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 15 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

jednorazowego zasiłku celowego lub pożyczki nie oprocentowanej. Gmina zawiera umowę, w której określa warunki udzielenia pożyczki, sposób spłaty i jej zabezpieczenie. Pożyczka może być umorzona w całości lub w części, jeżeli przyczyni się to do szybszego osiągnięcia celów pomocy społecznej.

4. Podstawą odmowy przyznania bądź ograniczenia rozmiarów pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie może być uchylenie się od podjęcia odpowiedzialnej — w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu — pracy bądź poddania się przeszkoleniu zawodowemu przez osobę ubiegającą się.

5. Pomoc w celu ekonomicznego usamodzielnienia nie przysługuje, jeżeli osoba ubiegająca się otrzymała już pomoc na ten cel z innego źródła.

6.⁴⁷⁾ W sprawach, o których mowa w ust. 1—5, gmina współdziała z rejonowym urzędem pracy.

7.⁴⁸⁾ Rada gminy określa, w drodze uchwały, wysokość oraz szczegółowe zasady i tryb przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie.

Art. 25. 1. Niepełnosprawnym mającym ograniczone możliwości poruszania się lub komunikowania z otoczeniem udziela się pomocy w ramach pracy socjalnej w celu umożliwienia im pełnienia społecznie aktywnej roli i integracji ze środowiskiem. W szczególności może to polegać na pomocy w uzyskaniu i korzystaniu ze środków łączności oraz przekazu informacji, jak również w przystosowaniu mieszkań do ograniczeń wynikających z ich niepełnosprawności.

2.⁴⁹⁾ Gmina współpracuje z organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi w celu udzielania pomocy i doprowadzenia do integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.

3. Osoby niepełnosprawne, kobiety z widoczną ciążą, osoby z dziećmi do lat trzech lub dzieckiem niepełnosprawnym mają prawo do załatwiania swoich spraw poza kolejnością.

Art. 26. Pomoc społeczna obejmuje również obowiązek sprawienia pogrzebu w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego.

Art. 27.⁵⁰⁾ 1.⁵¹⁾ Zasiłek stały przysługuje osobie nie podejmującej pracy lub rezygnującej z pracy w celu wychowania dziecka wymagającego stałej opieki i pie-

lęgnacji, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego na osobę określonego zgodnie z art. 4 ust. 1. Osobie wychowującej dziecko zasiłek przysługuje również wówczas, gdy dziecko wymagające stałej opieki lub pielęgnacji ukończyło 18 lat i jest niezdolne do samodzielnej egzystencji.

2. Osobie, o której mowa w ust. 1, posiadającej równocześnie uprawnienia do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem wymagającym stałej opieki, przysługuje tylko jedno świadczenie — wybrane przez tę osobę lub korzystniejsze.

3. Kryteria oceny stanu zdrowia dziecka stosuje się zgodnie z przepisami w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki.

4. Zasiłek stały wyrównawczy przysługuje osobie:

1)⁵²⁾ samotnej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub inwalidztwa, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego, określonego w art. 4 ust. 1,

2)⁵³⁾ całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub inwalidztwa, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie, jest niższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie określonego w art. 4 ust. 1.

5. Zasiłek stały, o którym mowa w ust. 1, wynosi 250 zł miesięcznie.

6.⁵⁴⁾ Zasiłek stały wyrównawczy, o którym mowa w ust. 4, ustala się w wysokości:

1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jako różnicę pomiędzy kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, określonym w art. 4 ust. 1, a dochodem tej osoby,

2) w przypadku osoby w rodzinie, jako różnicę między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie, ustalonym zgodnie z art. 4 ust. 1, a posiadany dochodem na osobę w rodzinie,

3) wysokość zasiłku, o którym mowa w pkt 1 i 2, nie może być wyższa od kwoty zasiłku stałego, o którym mowa w ust. 5. Zasiłek stały wyrównawczy nie może być niższy od 10 zł.

7.⁵⁵⁾ Osobę przebywającą w domu pomocy społecznej lub do niego kierowaną uznaje się za osobę sa-

⁴⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 16 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 16 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 17 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 18 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 18 ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz przez art. 3 pkt 5 ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁵²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 5 lit. a) tiret pierwsze ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

⁵³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 5 lit. a) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

⁵⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 15 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

⁵⁵⁾ Dodany przez art. 4 pkt 5 lit c) ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

motnie gospodarującą, jeżeli przed skierowaniem do domu pomocy społecznej była uprawniona do zasiłku stałego wyrównawczego.

Art. 27a.⁵⁶⁾ 1.⁵⁷⁾ Renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu inwalidztwa powstałego przed ukończeniem 18 roku życia, niezależnie od dochodu, z zastrzeżeniem ust. 5.

2. Prawo do renty socjalnej przysługuje również osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu inwalidztwa powstałego w trakcie nauki w szkole ponadpodstawowej lub w szkole wyższej, przed ukończeniem 25 roku życia, a także w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej, niezależnie od dochodu, z zastrzeżeniem ust. 5.

3. Renta socjalna wynosi 250 zł miesięcznie. Kwota ta podlega waloryzacji zgodnie z zasadami określonymi w art. 35a.

4.⁵⁸⁾ Osobie, o której mowa w ust. 1 i 2, posiadającej równocześnie uprawnienia do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, z wyłączeniem renty rodzinnej, przysługuje tylko jedno świadczenie — wybrane przez tę osobę lub korzystniejsze.

5. Osobie, o której mowa w ust. 1 i 2, nie przysługuje renta socjalna za miesiąc, w którym osiągnęła wynagrodzenie z tytułu pracy przekraczające wysokość renty socjalnej.

6. Decyzja o przyznaniu renty socjalnej nie wymaga przeprowadzenia wywiadu rodzinnego (środowiskowego).

Art. 28.⁵⁹⁾ Osobie, o której mowa w art. 27 ust. 4 pkt 1 oraz w art. 27a ust. 1 i 2, tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności, przysługuje 30% przyznanego świadczenia. Pozostała część zasiłku może być, w razie potrzeby, przeznaczona na pokrycie wydatków na opłaty mieszkaniowe tej osoby.

Art. 29.⁵⁹⁾ 1.⁶⁰⁾ Kobietom w ciąży otrzymującym zasiłek stały, stały wyrównawczy lub rentę socjalną, o których mowa w art. 27 lub w art. 27a, przysługuje począwszy od 12 tygodnia ciąży dodatek w wysokości 65 zł miesięcznie.

2.⁶¹⁾ Osobie uprawnionej do zasiłku stałego, stałego wyrównawczego lub renty socjalnej może zostać przyznany dodatek, o którym mowa w ust. 1, z powodu długotrwałej choroby na okres tej choroby.

3.⁶²⁾ Dodatek, o którym mowa w ust. 1 i 2, nie przysługuje, jeżeli osoba jest uprawniona do zasiłku pielęgnacyjnego lub dodatku pielęgnacyjnego.

Art. 30.⁶³⁾ 1. Osobie uprawnionej do zasiłku stałego i stałego wyrównawczego, a także gwarantowanego zasiłku okresowego lub renty socjalnej przysługują świadczenia zdrowotne na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin; przysługują one również osobom pozostającym na ich wyłącznym utrzymaniu.

2. Świadczeń zdrowotnych w publicznych zakładach opieki zdrowotnej udziela się na podstawie wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej lub na podstawie decyzji administracyjnej przyznającej świadczenie.

Art. 31.⁵⁹⁾ 1.⁶⁴⁾ Zasiłek okresowy z pomocy społecznej może być przyznany osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód rodziny nie przekracza kryterium dochodowego osoby lub rodziny ustalonego zgodnie z art. 4 ust. 1, a dochody oraz posiadane zasoby pieniężne nie wystarczają na zaspokojenie ich niezbędnych potrzeb, w szczególności ze względu na:

- 1) długotrwałą chorobę,
- 2) niepełnosprawność,
- 3) brak możliwości zatrudnienia,
- 4) brak uprawnień do renty rodzinnej po osobie, na której ciążył obowiązek alimentacyjny,
- 5) możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

2. Do dochodu, o którym mowa w ust. 1, nie wlicza się zasiłku okresowego wypłacanego w okresie bezpośrednio poprzedzającym jego ponowne przyznanie.

3. Okres, na jaki przyznawany jest zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

4.⁶⁵⁾ Zasiłek okresowy ustala się do wysokości stanowiącej różnicę między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowym rodziny, ustalonym zgodnie z art. 4 ust. 1, a dochodem tej osoby lub rodziny, nie niższej jednak niż 10 zł na rodzinę.

⁵⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 19 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 6 ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁵⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 6 ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

⁵⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 20 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 7 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁶¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 7 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁶²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 7 lit c) ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁶³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 8 ustawy wymienionej w przypisie 3, z tym że art. 30 traci moc z dniem 1 stycznia 1999 r. na podstawie art. 170 pkt 19 ustawy wymienionej w przypisie 43 — w zakresie uregulowanym tą ustawą.

⁶⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 8 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

⁶⁵⁾ W brzmieniu ustalonym art. 4 pkt 8 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

4a.⁶⁶⁾ Osobie, która utraciła prawo do zasiłku dla bezrobotnych, pobieranego na podstawie przepisów o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, z powodu upływu okresu jego pobierania, a dochód rodziny nie przekracza kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z art. 4 ust. 1 — przysługuje gwarantowany zasiłek okresowy, jeżeli w dniu utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych oraz w okresie pobierania gwarantowanego zasiłku okresowego samotnie wychowuje co najmniej jedno dziecko do dnia ukończenia szkoły podstawowej, nie dłużej jednak niż do 15 roku życia, z zastrzeżeniem ust. 4d. Zasiłek przysługuje, jeżeli osoba uprawniona wystąpiła z wnioskiem o jego wypłatę nie później niż w terminie 30 dni od dnia ustania prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

4b.⁶⁷⁾ Gwarantowany zasiłek okresowy przysługuje przez okres do 36 miesięcy.

4c.⁶⁷⁾ Gwarantowany zasiłek okresowy wynosi:

- 1) kwotę równą kryterium dochodowemu osoby samotnie gospodarującej, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 — przez okres pierwszych 12 miesięcy,
- 2) 80% kwoty, o której mowa w pkt 1 — przez okres następnych 24 miesięcy.

4d.⁶⁷⁾ Gwarantowany zasiłek okresowy nie przysługuje w przypadku podjęcia zatrudnienia lub pozarolniczej działalności w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu.

5. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady przyznawania zasiłku okresowego.

Art. 31a.⁶⁸⁾ W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie nie spełniającej kryterium dochodowego określonego w art. 4 ust. 1 może być przyznany bezzwrotny specjalny zasiłek okresowy lub celowy, przy czym:

- 1) miesięczna wysokość zasiłku okresowego nie może być wyższa niż kwota kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, określona w art. 4 ust. 1,
- 2) wysokość zasiłku celowego nie może być wyższa niż 100% kwoty kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, ustalonej zgodnie z art. 4 ust. 1.

Art. 31b. 1.⁶⁹⁾ Za osobę, o której mowa w art. 27 ust. 1 oraz art. 31 ust. 4a, legitymującą się co najmniej pięcioletnim okresem składkowym lub nieskładkowym w rozumieniu przepisów o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent, opłaca się składkę na ubezpieczenie społeczne od kwoty najniższego wynagrodzenia, chyba że osoba podlega ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu na podstawie odrębnych przepisów.

2.⁷⁰⁾ Składka wynosi 32% kwoty najniższego wynagrodzenia i jest opłacana:

- a) za osobę, o której mowa w art. 27 ust. 1, przez okres niezbędny do spełnienia warunku dotyczącego okresu zatrudnienia (ubezpieczenia) wymaganego do uzyskania prawa do emerytury,
- b) za osobę, o której mowa w art. 31 ust. 4a, przez okres pobierania gwarantowanego zasiłku okresowego.

2a.⁷¹⁾ Zakład Ubezpieczeń Społecznych obejmuje ubezpieczeniem osobę, za którą ośrodek pomocy społecznej opłaca składkę na ubezpieczenie społeczne.

2b.⁷¹⁾ Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, tryb obejmowania ubezpieczeniem, opłacania i rozliczania składek oraz tryb wydawania legitymacji ubezpieczeniowej.

3.⁷⁰⁾ Z tytułu opłacania składek, o których mowa w ust. 2, osobom określonym w ust. 1 przysługują w razie spełnienia wymaganych warunków emerytalne świadczenia pieniężne.

4.⁷⁰⁾ Świadczenie pieniężne w postaci składki ubezpieczeniowej nie jest wliczane do dochodu, o którym mowa w art. 2a ust. 1 pkt 2.

Art. 32. 1. W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może zostać przyznany zasiłek celowy z pomocy społecznej.

2.⁷²⁾ Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów leków i leczenia, remontu mieszkania, opatu i odzieży, pobytu dziecka w żłobku lub przedszkolu, a także kosztów pogrzebu.

3.⁷³⁾ Zasiłek celowy może być przyznany również osobie i rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego.

⁶⁶⁾ Dodany przez art. 4 pkt 8 lit c) ustawy wymienionej w przypisie 4, który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1997 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy) oraz w brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 9 ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁶⁷⁾ Dodany przez art. 4 pkt 8 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 4, który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1997 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

⁶⁸⁾ Dodany przez art. 4 pkt 9 ustawy wymienionej w przypisie 4, który wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy) oraz w brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 10 ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁶⁹⁾ Dodany przez art. 4 pkt 10 ustawy wymienionej w przypisie 4, który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1997 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy) oraz w brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 11 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁷⁰⁾ Dodany przez art. 4 pkt 10 ustawy wymienionej w przypisie 4, który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1997 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy)

⁷¹⁾ Dodany przez art. 3 pkt 11 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁷²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 21 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷³⁾ Dodany przez art. 1 pkt 11 lit b) ustawy wymienionej w przypisie 14.

4.⁷³⁾ Zasiłek celowy może być przyznany także osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej.

4a.⁷⁴⁾ Zasiłek celowy, o którym mowa w ust. 3 i 4, może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

5.⁷⁵⁾ Zasiłek celowy może być przyznany w formie biletu kredytowanego. Przyznanie biletu kredytowanego nie wymaga wydania decyzji. Decyzja o odmowie przyznania biletu kredytowanego nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego (rodzinnego).

Art. 33. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady przyznawania świadczeń i środków finansowych na pomoc społeczną w ramach programów rządowych w celu ochrony poziomu życia osób i rodzin.

Rozdział 2

Zasady odpłatności za świadczenia

Art. 34.⁷⁶⁾ 1. Obowiązek zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, spoczywa na:

- 1) świadczeniobiorcy,
- 2) spadkobiercy — z masy spadkowej,
- 3) małżonku, zstępnych przed wstępnymi — jedynie wówczas, gdy nie dokonano zwrotu wydatków w myśl pkt 1 i 2, w wysokości przewidzianej w ustawie dla świadczeniobiorcy.

2.⁷⁷⁾ Obowiązek zwrotu wydatków nie istnieje, gdy dochód na osobę w rodzinie, o której mowa w ust. 1 pkt 3, nie przekracza kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 4 ust. 1.

3.⁷⁸⁾ Wydatki na usługi opiekuńcze, lecznicze, pomoc rzeczową, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie i zasiłki celowe podlegają zwrotowi w części lub całości od świadczeniobiorcy, jeżeli dochód na osobę w rodzinie przekracza wysokość, o której mowa w art. 4 ust. 1.

4. Wydatki na pokrycie kosztów pogrzebu podlegają zwrotowi w całości lub w części z masy spadkowej. Jeżeli przysługuje zasiłek pogrzebowy z ubezpieczenia społecznego, wydatki pokrywa się z tego zasiłku.

4a.⁷⁹⁾ Świadczenia nienależnie pobrane podlegają zwrotowi niezależnie od dochodu rodziny.

⁷⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 21 lit b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷⁵⁾ Dodany przez art. 1 pkt 11 lit b) ustawy wymienionej w przypisie 14 oraz w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 21 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 12 ustawy wymienionej w przypisie 14.

⁷⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 22 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 22 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷⁹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 22 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

5.⁸⁰⁾ Gmina — w zakresie zadań własnych — określa w drodze uchwały zasady zwrotu, jak również ustala, na podstawie wywiadu środowiskowego, sytuację osoby i rodziny oraz ustala, jaka część wydatków, o których mowa w ust. 3 i 4, podlega zwrotowi.

Art. 35.⁸¹⁾ 1. Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny według następujących zasad:

- 1) miesięczną opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej osoby pełnoletniej posiadającej dochód ustala się w wysokości 200% kwoty określonej w art. 4 ust. 1 pkt 1; opłata ta nie może być jednak wyższa niż 70% dochodu osoby przebywającej w domu pomocy społecznej,
- 2) miesięczną opłatę za pobyt dzieci w domu pomocy społecznej ponoszą rodzice lub opiekunowie w wysokości 150% kwoty określonej w art. 4 ust. 1 pkt 1, jednak nie wyższej niż kwota odpowiadająca 70% dochodu na osobę w rodzinie; wlicza się w to dziecko kierowane lub przebywające w domu,
- 3) miesięczną opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej osoby pełnoletniej nie posiadającej własnego dochodu ustala się w wysokości odpowiadającej 200% kwoty określonej w art. 4 ust. 1 pkt 1. Miesięczna opłata nie może być wyższa niż 70% dochodu na osobę w rodzinie, wliczając osobę przebywającą w domu pomocy społecznej lub tam kierowaną. Do dokonania opłaty zobowiązani są, proporcjonalnie do posiadanego dochodu na osobę w rodzinie, małżonek przed zstępnymi i wstępnymi,
- 4) osoby, o których mowa w pkt 2 i 3, nie ponoszą opłat za pobyt w domu pomocy społecznej, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 4 ust. 1, w przeliczeniu na osobę w rodzinie.

2. Opłatę za pobyt w ośrodkach wsparcia ustala podmiot kierujący w uzgodnieniu z osobą kierowaną uwzględniając przyznany zakres usług. Osoby nie ponoszą opłat, jeśli ich dochód lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, ustalonego w art. 4 ust. 1.

3. Opłata, o której mowa w ust. 1 pkt 1—3, zostaje podwyższona do pełnego kosztu utrzymania, nie więcej jednak niż do 70% dochodu osoby lub na osobę w rodzinie, po osiągnięciu przez dom pomocy społecznej standardu, zgodnie z art. 20 ust. 2.

4. Przepisów ust. 1 pkt 1—3 nie stosuje się do domów pomocy społecznej prowadzonych przez gminy lub podmioty niepubliczne, jeżeli domy te nie są prowadzone na zlecenie wojewody.

⁸⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 22 lit d) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 11 ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

4a.⁸²⁾ Pobyt w specjalistycznym domu pomocy społecznej jest odpłatny. Wysokość opłaty ustala organ kierujący w porozumieniu z osobą ubiegającą się o przyjęcie do tego domu, uwzględniając jej sytuację materialną i zakres usług świadczonych przez dom.

5.⁸³⁾ Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady ustalania opłat za pobyt w domu pomocy społecznej, w tym specjalistycznym, szczegółowe zasady ustalania kosztów utrzymania w domach pomocy społecznej, w tym specjalistycznych, częściowego lub całkowitego zwolnienia z tych opłat, a także tryb i sposób ich pobierania.

Art. 35a.⁸⁴⁾ 1.⁸⁵⁾ Wymienione w ustawie kwoty określające:

- 1) wartość dochodu odpowiadającą dochodowi z 1 ha przeliczeniowego,
- 2) wysokość dochodu uprawniającą do świadczeń z pomocy społecznej,
- 3) wysokość zasiłku stałego, renty socjalnej,
- 4) wysokość dodatku do zasiłku stałego lub renty socjalnej,
- 5) minimalną wysokość zasiłku okresowego oraz zasiłku stałego wyrównawczego

podlegają waloryzacji od dnia 1 marca i 1 września każdego roku, jeżeli średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem wynosi co najmniej 110%. Dla przeprowadzenia waloryzacji w tych terminach określa się dwa jednakowe wskaźniki waloryzacji. Kwoty te waloryzowane są od 1 czerwca, jeśli średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem jest niższy niż 110%.

2. Wskaźniki waloryzacji, o których mowa w ust. 1, ustalane są na podstawie wskaźnika wzrostu cen i usług konsumpcyjnych, przyjętego w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, z uwzględnieniem ust. 3 i 4. Kwoty te podlegają zaokrągleniu do 1 zł.

3. Jeżeli faktyczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w danym roku kalendarzowym różnił się od przyjętego w ustawie budżetowej, wskaźnik kolejnej waloryzacji podlega pomnożeniu przez wskaźnik weryfikacyjny, o którym mowa w ust. 4.

4. Wskaźnik weryfikacyjny stanowi iloraz faktycznego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w danym roku kalendarzowym oraz wskaźnika wzrostu przyjętego na ten rok kalendarzowy w ustawie budżetowej, wyrażony w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu.

5. Minister Pracy i Polityki Socjalnej ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wskaźniki waloryzacji oraz kwoty, o których mowa w ust. 1.

Rozdział 3

Postępowanie w sprawie świadczeń pomocy społecznej

Art. 36. 1.⁸⁶⁾ Do postępowania w sprawie świadczeń pomocy społecznej, z wyjątkiem przyznawanych na podstawie umów, o których mowa w art. 24 ust. 2, mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy.

2.⁸⁷⁾ W postępowaniu w sprawie świadczeń pomocy społecznej należy kierować się przede wszystkim dobrem osób korzystających z pomocy społecznej i ochroną ich dóbr osobistych. W szczególności nie należy podawać do wiadomości nazwisk osób korzystających z pomocy społecznej oraz rodzaju i zakresu przyznanego świadczenia.

Art. 37. 1. Właściwość miejscową gminy ustala się według miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie, a w sprawach nie cierpiących zwłoki — według miejsca pobytu tej osoby.

2. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy jest obowiązana do zwrotu gminie, która udzieliła pomocy w miejscu pobytu świadczeniobiorcy, poniesionych wydatków na świadczenie pomocy społecznej.

3.⁸⁸⁾ W miejscu pobytu są udzielane świadczenia wymienione w art. 13, 15, 16, 17 ust. 1, art. 22, 26 i 32.

Art. 38. 1. Świadczenia pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego bądź innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

2.⁸⁹⁾ Pomoc społeczna może być udzielana z urzędu.

Art. 39.⁹⁰⁾ Kierownik ośrodka pomocy społecznej, na wniosek pracownika socjalnego, może w drodze umowy ustalić z małżonkiem, zstępnymi lub wstępnymi wysokość świadczonej przez nich pomocy na rzecz osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia. Ustalona w umowie wielkość pomocy pieniężnej lub w naturze nie może być mniejsza od kwoty stanowiącej 30%

⁸²⁾ Dodany przez art. 3 pkt 12 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁸³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 12 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁸⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 24 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 12 ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

⁸⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 25 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 25 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 26 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 27 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 14 ustawy wymienionej w przypisie 14.

świadczenia. W tym przypadku przepis art. 34 ust. 1 pkt 3 nie ma zastosowania.

Art. 40. 1.⁹¹⁾ Należności z tytułu wydatków na świadczenia pomocy społecznej oraz nienależnie pobranych świadczeń podlegają ściągnięciu przymusowemu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

2.⁹²⁾ Tytułem egzekucyjnym jest wykaz należności, sporządzony przez właściwy organ.

3.⁹³⁾ Wykaz należności, o którym mowa w ust. 2, właściwy organ doręcza, wraz z upomnieniem i pouczeniem, zobowiązanemu. Zobowiązany może w terminie 30 dni od dnia doręczenia wykazu należności i upomnienia złożyć do sądu pozew o ustalenie, że należność nie istnieje w całości lub w części albo uległa przedawnieniu.

Art. 41.⁹⁴⁾ W przypadkach szczególnych, zwłaszcza jeżeli żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenie w całości lub w części stanowiłoby dla osoby zobowiązanej nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielanej pomocy, właściwy organ na wniosek pracownika socjalnego lub osoby zainteresowanej może odstąpić od żądania takiego zwrotu.

Art. 42. Sądy, organy państwowe i inne jednostki organizacyjne są obowiązane niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni, udostępnić lub udzielić pracownikowi socjalnemu odpowiednich informacji, które mają znaczenie dla rozstrzygnięcia o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczeń oraz ich rozmiarów.

Art. 43. 1. Decyzje w sprawach świadczeń pomocy społecznej są wydawane w formie pisemnej. W szczególnych przypadkach decyzja może być wydana w formie ustnej; nie dotyczy to decyzji o odmowie przyznania świadczenia.

2.⁹⁵⁾ Świadczenia w postaci pracy socjalnej i poradnictwa nie wymagają wydania decyzji.

2a.⁹⁶⁾ Właściwy organ może zmienić lub uchylić decyzję administracyjną na niekorzyść strony bez jej zgody w przypadku zmiany przepisów prawa lub jeżeli nastąpiły zmiany w sytuacji dochodowej lub osobistej osób otrzymujących świadczenie, a także, jeżeli wystąpiły przesłanki, o których mowa w ust. 4 i 5 oraz w art. 6 i art. 34 ust. 4a. Zmiana decyzji na korzyść strony nie wymaga jej zgody.

⁹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 28 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 15 ustawy wymienionej w przypisie 14.

⁹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 28 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 16 ustawy wymienionej w przypisie 14.

⁹⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 29 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 17 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 14 oraz w brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 13 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 3.

3.⁹⁷⁾ Decyzja o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wymaga przeprowadzenia uprzednio wywiadu środowiskowego (rodzinnego). Wywiad środowiskowy przeprowadza pracownik socjalny.

4.⁹⁸⁾ W razie wystąpienia rażącej dysproporcji między wysokością dochodu udokumentowaną przez rodzinę ubiegającą się o pomoc a rzeczywistą sytuacją majątkową stwierdzoną przez pracownika socjalnego, kierownik ośrodka pomocy społecznej może odmówić przyznania świadczenia z pomocy społecznej.

5.⁹⁹⁾ Pracownik socjalny przeprowadzający wywiad rodzinny (środowiskowy) może domagać się od osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc złożenia oświadczenia o dochodach i stanie majątkowym. Odmowa złożenia oświadczenia jest podstawą wydania decyzji o odmowie przyznania świadczenia.

6.¹⁰⁰⁾ Świadczenia pieniężne pomocy społecznej wypłaca się w okresach miesięcznych, od miesiąca kalendarzowego, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją. Wysokość gwarantowanego zasiłku okresowego oraz składki na ubezpieczenie społeczne w miesiącu złożenia wniosku ustala się dzieląc kwotę przysługującego zasiłku i wysokość składki przez 30 dni i mnożąc przez liczbę dni kalendarzowych następujących od dnia złożenia wniosku.

6a.¹⁰¹⁾ Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania wywiadu środowiskowego, wzór kwestionariusza wywiadu oraz oświadczenia o stanie majątkowym, rodzaje dokumentów wymaganych do przyznania renty socjalnej, a także wzór legitymacji pracownika socjalnego.

Art. 44. Odwołanie od decyzji w sprawie świadczeń pomocy społecznej może złożyć również inna osoba za zgodą osoby ubiegającej się o świadczenie.

Art. 45.¹⁰²⁾ Osoby i rodziny korzystające ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej są obowiązane poinformować właściwy organ o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń.

⁹⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 29 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁸⁾ Dodany przez art. 1 pkt 17 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 14 oraz w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 29 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 17 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 14 oraz w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 29 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰⁰⁾ Dodany przez art. 1 pkt 17 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 14 oraz w brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 13 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 3.

¹⁰¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 29 lit. e) ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz w brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 13 ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

¹⁰²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 18 ustawy wymienionej w przypisie 14.

DZIAŁ III

Organizacja pomocy społecznej

Rozdział 1

Struktura organizacyjna pomocy społecznej

Art. 46. 1. Do realizacji zadań pomocy społecznej zleconych gminie tworzy się jednostki organizacyjne — ośrodki pomocy społecznej.

1a.¹⁰³⁾ Ośrodek pomocy społecznej realizuje zadania zlecone gminie zgodnie z ustaleniami przekazanymi w tej sprawie przez wojewodę.

2.¹⁰⁴⁾ Ośrodki pomocy społecznej realizują również zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej, chyba że gmina postanowi inaczej.

3.¹⁰⁵⁾ Ośrodek pomocy społecznej wykonuje zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej zgodnie z ustaleniami rady gminy.

4. Ośrodek pomocy społecznej może wytaczać na rzecz obywateli powództwa o roszczenia alimentacyjne. Do ośrodków tych w postępowaniu przed sądem stosuje się odpowiednio przepisy o prokuraturze.

4a.¹⁰⁶⁾ Ośrodek pomocy społecznej może kierować wnioskami o ustalenie inwalidztwa do organów określonych odrębnymi przepisami.

5.¹⁰⁷⁾ Rada gminy udziela, na podstawie art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74, Nr 58, poz. 261, Nr 106, poz. 496 i Nr 132, poz. 622 oraz z 1997 r. Nr 9, poz. 43, Nr 106, poz. 679, Nr 107, poz. 686, Nr 113, poz. 734 i Nr 123, poz. 775), kierownikowi ośrodka pomocy społecznej upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie wykonywania zadań zleconych oraz może upoważnić do wydawania decyzji administracyjnych w celu wykonania zadań własnych gminy oraz własnych o charakterze obowiązkowym.

5a.¹⁰⁸⁾ Upoważnienie, o którym mowa w ust. 5, może być także udzielone innej osobie na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej.

6. Kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

7.¹⁰⁹⁾ Rada gminy w oparciu o potrzeby, o których mowa w ust. 6, opracowuje i wdraża lokalne programy pomocy społecznej.

8.¹⁰⁹⁾ Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników.

Art. 47.1.¹¹⁰⁾ Gmina współdziała, w tym może wspierać finansowo, prowadzoną na jej terenie działalność organizacji społecznych, Kościoła Katolickiego i innych kościołów, związków wyznaniowych, fundacji, stowarzyszeń, pracodawców oraz osób fizycznych i prawnych w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

2. Gmina może zlecić wymienionym w ust. 1 podmiotom, za ich zgodą, w trybie pisemnego porozumienia, realizację określonych zadań pomocy społecznej, przyznając na ten cel środki pieniężne.

3.¹¹⁰⁾ Minister Pracy i Polityki Socjalnej udziela wsparcia, w tym finansowego, organizacjom społecznym, Kościołowi Katolickiemu, innym kościołom, związkom wyznaniowym, fundacjom, stowarzyszeniom, pracodawcom oraz osobom fizycznym i prawnym w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

Art. 48. Do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej wojewoda powołuje bezpośrednio sobie podległą wyodrębnioną jednostkę budżetową — wojewódzki zespół pomocy społecznej.

Rozdział 2

Pracownicy socjalni

Art. 49. 1.¹¹¹⁾ Pracownikiem socjalnym może być osoba, która posiada dyplom pracownika socjalnego lub ukończyła studia wyższe o kierunkach: praca socjalna, polityka społeczna, resocjalizacja, socjologia, pedagogika i psychologia.

2.¹¹²⁾ Osoby posiadające wykształcenie wyższe o kierunkach nie wymienionych w ust. 1, które przed wejściem w życie niniejszej ustawy ukończyły bądź rozpoczęły specjalizację z zakresu pracy socjalnej oraz organizacji pomocy społecznej, zachowują lub uzyskują uprawnienia do wykonywania zawodu pracownika socjalnego.

¹⁰³⁾ Dodany przez art. 1 pkt 19 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 14.

¹⁰⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 30 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 30 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 30 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰⁷⁾ W związku z wydaniem tekstu jednolitego ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym sprawy, o których mowa w ust. 3, regulowane są na podstawie art. 39 ust. 4 ww. ustawy.

¹⁰⁸⁾ Dodany przez art. 1 pkt 30 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰⁹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 30 lit. e) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 31 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 32 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 14 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 4, który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1997 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

3.¹¹³⁾ Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, stopnie specjalizacji w zawodzie „pracownik socjalny”, obowiązujące dla specjalizacji minima programowe, tryb postępowania w nadawaniu stopni specjalizacji i wydawania dyplomów, warunki uzyskiwania przez pracowników socjalnych stopni specjalizacji zawodowej oraz warunki, jakie powinny spełniać podmioty ubiegające się o zgodę Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na prowadzenie szkoleń w zakresie specjalizacji.

Art. 49a.¹¹⁴⁾ Do zadań pracownika socjalnego należy:

- 1) wspomaganie osób i rodzin wymagających pomocy w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej,
- 2) współdziałanie z grupami i społecznościami lokalnymi, mające na celu rozwijanie w nich zdolności do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów,
- 3) organizowanie różnorodnych form pomocy, a także udział w rozwijaniu infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym,
- 4) zapobieganie procesowi marginalizacji osób i grup, a także przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom w środowisku lokalnym.

Art. 49b.¹¹⁴⁾ Pracownik socjalny:

- 1) kieruje się zasadą dobra osób i rodzin, którym służy, poszanowania ich godności i prawa tych osób do samostanowienia,
- 2) ma obowiązek przeciwdziałania praktykom niehumanitarnym i dyskryminującym osobę, rodzinę lub grupę,
- 3) ma obowiązek udzielać osobom, którym służy, pełnej informacji o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy,
- 4) jest zobowiązany zachować w tajemnicy informacje uzyskane w toku czynności zawodowych, także po ustaniu zatrudnienia, chyba że działa to przeciwko dobru osoby lub rodziny,
- 5) jest zobowiązany do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.

Art. 50.¹¹⁵⁾ Pracownicy socjalni mogą być również zatrudniani w innych instytucjach, a w szczególności w urzędach pracy, zakładach pracy, szpitalach, ośrodkach opiekuńczo-wychowawczych, leczniczych i w zakładach karnych, wykonując zadania tych jednostek w zakresie pomocy społecznej.

¹¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 14 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

¹¹⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 33 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 34 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 50a.¹¹⁶⁾ Pracownicy socjalni mogą być również zatrudniani przez podmioty, o których mowa w art. 47 ust. 1, dla wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej.

Art. 51. 1.¹¹⁷⁾ Pracownik socjalny korzysta z prawa pierwszeństwa przy wykonywaniu swoich zadań w urzędach, instytucjach i innych placówkach. Organy administracji rządowej i samorządowej są obowiązane do udzielania pracownikowi socjalnemu pomocy w zakresie wykonywania tych czynności.

2.¹¹⁸⁾ Pracownikowi socjalnemu przysługuje ochrona prawna przewidziana dla funkcjonariuszy publicznych.

3.¹¹⁹⁾ Pracownikowi socjalnemu, do którego obowiązków należy praca socjalna oraz przeprowadzanie wywiadów rodzinnych (środowiskowych) i który pracował nieprzerwanie na tym stanowisku co najmniej 5 lat, przysługuje, raz na dwa lata, dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 7 dni roboczych.

4.¹¹⁹⁾ Dzień 21 listopada ustanawia się Dniem Pracownika Socjalnego. Minister Pracy i Polityki Socjalnej przyznaje za wybitne osiągnięcia nagrody specjalne.

5.¹¹⁹⁾ Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze zarządzenia, szczegółowe zasady przyznawania nagród.

Art. 51a.¹²⁰⁾ 1.¹²¹⁾ Osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej powinny posiadać specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

2.¹²²⁾ Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, minimum programowe specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej, podmioty uprawnione do prowadzenia specjalizacji oraz tryb postępowania w nadawaniu specjalizacji.

Art. 52.¹²³⁾ Prawa i obowiązki pracowników zatrudnionych:

- 1) w ośrodkach pomocy społecznej — regulują przepisy o pracownikach samorządowych,
- 2) w wojewódzkim zespole pomocy społecznej — regulują przepisy o pracownikach urzędów państwowych.

¹¹⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 35 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹⁷⁾ Według numeracji ustalonej przez art. 1 pkt 20 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 14.

¹¹⁸⁾ Dodany przez art. 1 pkt 20 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 14.

¹¹⁹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 36 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹²⁰⁾ Dodany przez art. 1 pkt 37 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹²¹⁾ Według numeracji ustalonej przez art. 4 pkt 15 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

¹²²⁾ Dodany przez art. 4 pkt 15 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 4, z tym że przepis ten wszedł w życie z mocą od dnia 14 września 1996 r. (art. 10 pkt 5 tej ustawy).

¹²³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 38 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Rozdział 3

DZIAŁ IV

Rada Pomocy Społecznej

Art. 53. 1. Przy Ministrze Pracy i Polityki Socjalnej tworzy się Radę Pomocy Społecznej jako organ opiniodawczo-doradczy w sprawach pomocy społecznej.

2. Do zakresu działania Rady Pomocy Społecznej należy:

- 1) opiniowanie projektów aktów prawnych oraz inicjowanie zmian przepisów prawa w zakresie pomocy społecznej,
- 2) przygotowywanie ekspertyz dotyczących wybranych obszarów pomocy społecznej,
- 3) przedstawianie Ministrowi Pracy i Polityki Socjalnej okresowych informacji o swej działalności i wniosków z niej wynikających,
- 4) zbieranie i opiniowanie dla Ministra Pracy i Polityki Socjalnej wniosków o nagrody specjalne za wybitne osiągnięcia w zakresie pomocy społecznej.

Art. 54. 1. Rada Pomocy Społecznej składa się z nie więcej niż 30 osób reprezentujących zespoły i ośrodki pomocy społecznej, organizacje społeczne i zawodowe, związki wyznaniowe oraz środowiska naukowe.

2.¹²⁴⁾ Członków Rady Pomocy Społecznej, spośród przedstawicieli określonych w ust. 1, powołuje Minister Pracy i Polityki Socjalnej. Członkowie Rady Pomocy Społecznej pełnią swoje funkcje społecznie. Kadencja Rady Pomocy Społecznej trwa 4 lata.

3. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, organizację oraz tryb działania Rady Pomocy Społecznej.

¹²⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 39 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 55. Świadczenia pomocy społecznej, przyznane na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów, wypłaca się nadal według zasad i w wysokości określonych w niniejszej ustawie.

Art. 56. 1. (wygast)¹²⁵⁾

2. (skreślony)¹²⁶⁾

Art. 57. (pominięty)¹²⁷⁾

Art. 58. (pominięty)¹²⁸⁾

Art. 59. Traci moc:

- 1) ustawa z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. Nr 92, poz. 726, z 1924 r. Nr 56, poz. 576, z 1932 r. Nr 94, poz. 808, z 1934 r. Nr 110, poz. 976 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198),
- 2) dekret z dnia 22 października 1947 r. w sprawie mocy obowiązującej niektórych przepisów ustawodawstwa z zakresu opieki społecznej (Dz. U. Nr 65, poz. 389).

Art. 60. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia,¹²⁹⁾ z wyjątkiem art. 49 ust. 1 i 2, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1995 r.

¹²⁵⁾ Utrzymywał bowiem w mocy dotychczasowe przepisy wykonawcze przez okres miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy; tekst przepisu zamieszczono w obwieszczeniu.

¹²⁶⁾ Przez art. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 661), który wszedł w życie z dniem 5 grudnia 1997 r.

¹²⁷⁾ Zawierał bowiem zmiany ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin; tekst przepisu zamieszczono w obwieszczeniu.

¹²⁸⁾ Zawierał bowiem zmiany ustawy z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw; tekst przepisu zamieszczono w obwieszczeniu.

¹²⁹⁾ Ustawę ogłoszono dnia 17 grudnia 1990 r.

415

OBWIESZCZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z dnia 15 kwietnia 1998 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie komisji lekarskich i komisji poborowych, wynagradzania za udział w ich pracy oraz odpłatności za badania specjalistyczne.

1. Na podstawie § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie komisji lekarskich i komisji poborowych, wynagradzania za udział w ich pracy oraz od-

płatności za badania specjalistyczne (Dz. U. Nr 16, poz. 83) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 czerwca 1992 r. w sprawie komisji lekarskich